UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

Capitvla Libri Tertii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Visual Library

hilares quamprimùm videre, & pro communi omnium concordia ac libertate debitas Deo gratias cum unanimi laudum concentu referre possim.

A ἁπάντων ὁμονοίας τε καὶ ἐλευθερίας ἐφειλομένην χάριν, ἐπ' εὐφήμοις λόγων συνθήμασιν ὁμολογῆσαι τῷ κρείττονι.

Caput LXXIII.

Quòd post has etiam Imperatoris literas perseveravit contentio.

ET ad hunc quidem modum Imperator Deo carus, missâ epistolâ pacem Ecclesiæ Dei reformare studuit. Quinetiam vir bonus & Dei cultor eximius, ut suprà dixi, non solùm in literis perferendis, sed etiam in implenda ejus â quo missus fuerat voluntate, egregiam operam navavit. Verùm majus erat negotium quàm ut literarum ministerio sedari posset. Adeò ut contendentium rixa magis in dies aucta sit, & cunctas Orientis provincias vis mali pervaserit. Hæc livor invidiæ, & malignus dæmon Ecclesiæ felicitatem semper ægrè ferens, in nostram perniciem machinatus est.

Finis Libri secundi.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓ'.

Ἐπίμονος καὶ μετὰ τὸ γράμμα τοῦτο, ταραχὴ τῶν ζητήσεων.

Ο Μὲν δὴ θεοφιλὴς ὧδε τὰ πρὸς εἰρήνην τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς καταπεμφθείσης πρεσβύνει γραφῆς· διηκονεῖτο δὲ οὐ τὴν γραφῇ μόνον συμπράττων, ἀλλὰ καὶ τῷ τοῦ καταπέμψαντος νεύματι καλὸς κἀγαθὸς καὶ τὰ πάντα θεοσεβὴς ἀνὴρ, ὡς εἴρηται. τὸ δὲ ἔργα, κρεῖττον ἢ κατὰ τὴν τοῦ γράμματος διακονίαν. ὡς αὐξηθῆναι μὲν ἐπὶ μεῖζον τὴν τῶν διαμαχομένων ἔριν. χωρῆσαι δ' εἰς ἁπάσας τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τοῦ κακοῦ τὴν ὀρμὴν· ταῦτα μὲν οὖν φθόνος τις καὶ πονηρὸς δαίμων, τοῖς τῆς ἐκκλησίας βασκαίνων ἀγαθοῖς κατειργάζετο.

Τέλος τοῦ δευτέρου λόγου.

ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

α' Σύγκρισις εὐσεβείας Κωνσταντίνου, καὶ τῆς τῶν διωκτῶν παρανομίας.
β' Οτι περὶ τῆς εὐσεβείας Κωνσταντίνου ἐμπαῤῥησιαζομένου τῷ τοῦ σταυροῦ σημείῳ.
γ' Περὶ εἰκόνος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ὑπερέκειτο μὲν ὁ σταυρὸς, πέπληκτο δὲ κάτω ὁ δράκων.
δ' Οτι περὶ τῶν διὰ Ἄρειον ἐν Αἰγύπτῳ ζητημάτων.
ε' Περὶ τῆς διὰ τὸ Πάσχα διχονοίας.
ϛ' Οπως σύνοδον ἐν Νικαίᾳ γενέσθαι προσέταξεν.
ζ' Περὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, εἰς ἣν ἐκ πάντων ἐθνῶν παρῆσαν Ἐπίσκοποι.
η' Οτι ὡς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποστόλων, ἐκ διαφόρων συνῆλθον ἐθνῶν.
θ' Περὶ ἀρετῆς καὶ ἡλικίας τῶν διακοσίων πεντήκοντα Ἐπισκόπων.
ι' Σύνοδος ἐν παλατίῳ· οἷς ὁ Κωνσταντῖνος εἰσελθὼν, συνεκαθέσθη.
ια' Ησυχία συνόδου μετὰ τὸ εἰπεῖν τι Εὐσέβιον τὸν Ἐπίσκοπον.
ιβ' Κωνσταντίνου πρὸς τὴν σύνοδον περὶ εἰρήνης.
ιγ' Οπως τοὺς ἀμφισβητοῦντας τῶν Ἐπισκόπων εἰς ὁμόνοιαν συνῆψεν.
ιδ' Περὶ πίστεως καὶ τοῦ Πάσχα, τῆς συνόδου σύμφωνος ἔκθεσις.
ιε' Οπως τοῖς Ἐπισκόποις συνεισιάθη Κωνσταντῖνος, τῆς εἰκοσαετηρίδος οὔσης.
ιϛ' Χαρίσματα Ἐπισκόποις, καὶ γράμματα πρὸς τοὺς πάντας.
ιζ' Κωνσταντίνου πρὸς τὰς ἐκκλησίας περὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου.
ιη' Τοῦ αὐτοῦ περὶ συμφωνίας τῆς τοῦ Πάσχα ἑορτῆς, καὶ κατὰ Ἰουδαίων.
ιθ' Παραίνεσις ἐξακουλουθεῖν μᾶλλον τῷ πλείστῳ τῆς οἰκουμένης μέρει.
κ' Παραίνεσις τοῖς ὑπὸ τῆς σύνοδου γραφεῖσι πεισθῆναι.
κα' Συμβουλία πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους ὑποστρέφοντας, περὶ ὁμονοίας.

κβ' Οπως οὓς μὲν προέπεμψεν, οἷς δὲ ἔγραψε· καὶ χρημάτων διαδόσεις.
κγ' Οπως περὶ εἰρήνης Αἰγυπτίοις ἔγραψέ τε καὶ παρῄνεσεν.
κδ' Οπως Ἐπισκόποις καὶ λαοῖς εὐλαβῶς πολλάκις ἔγραψεν.
κε' Οπως ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῷ ἁγίῳ τόπῳ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἀναστάσεως ναὸν προσευκτήριον οἰκοδομεῖσθαι προσέταξεν.
κς' Οτι τὸ θεῖον μνῆμα χώμασι καὶ εἰδώλοις ἀπέκρυψαν οἱ ἄθεοι.
κζ' Οπως Κωνσταντῖνος τοῦ εἰδωλείου τὰς ὕλας καὶ τὰ χώματα μακράν που ῥιφῆναι προσέταξεν.
κη' Φανέρωσις τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων μνήματος.
κθ' Οπως περὶ τῆς οἰκοδομῆς, καὶ πρὸς ἄρχοντας καὶ πρὸς Μακάριον τὸν Ἐπίσκοπον ἔγραψεν.
λ' Κωνσταντίνου πρὸς Μακάριον περὶ τῆς τοῦ μαρτυρίου τοῦ Σωτῆρος οἰκοδομῆς.
λα' Περὶ τοῦ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ πασῶν ἐκκλησιῶν οἰκοδομηθῆναι καλλίονα, τοίχοις καὶ κίοσι καὶ μαρμάροις.
λβ' Οτι καὶ περὶ τοῦ κάλλους τῆς κόγχης καὶ ἐργατῶν καὶ ὑλῶν ἐδήλωσε τοῖς ἄρχουσιν.
λγ' Οπως ἡ προφητευθεῖσα καινὴ Ἱερουσαλὴμ, ἐκκλησία τοῦ σωτῆρος ᾠκοδόμητο.
λδ' Εκφρασις οἰκοδομῆς τοῦ παναγίου μνήματος.
λε' Εκφρασις αἰθρίου καὶ στοῶν.
λς' Εκφρασις τοῦ ναοῦ τῆς ἐκκλησίας τοίχων καὶ δωματουργίας, κάλλους τε καὶ χρυσώσεως.
λζ' Εκφρασις διπλῶν στοῶν ἑκατέρωθεν, καὶ πυλῶν ἀνατολικῶν τριῶν.
λη' Εκφρασις ἡμισφαιρίου, καὶ κιόνων δώδεκα, καὶ κρατήρων.
λθ' Εκφρασις μεσαυλίου καὶ ἐξεδρῶν καὶ προπύλων.
μ' Περὶ πλήθους ἀναθημάτων.
μα' Περὶ οἰκοδομῆς ἐκκλησιῶν ἐν Βηθλεὲμ, καὶ τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν.
μβ' Οτι Ἑλένη ἡ βασιλὶς ἡ Κωνσταντίνου μήτηρ, εἰς εὐχὴν παραγενομένη, ταύτας ᾠκοδόμησεν.
μγ' Οτι περὶ ἐκκλησίας ἐν Βηθλεὲμ.
μδ' Περὶ μεγαλοψυχίας καὶ εὐποιΐας τῆς Ἑλένης.
με' Οπως εὐλαβῶς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συνήγετο ἡ Ἑλένη.
μς' Οπως ὀγδοηκοντοῦτις οὖσα καὶ διαθεμένη, ἐτελεύτα.
μζ' Οπως τὴν μητέρα Κωνσταντῖνος κατέθετο, καὶ πρὸ τούτου καὶ ζῶσαν ἐτίμησεν.
μη' Οπως ἐν Κωνσταντίνου πόλει μαρτύρια μὲν ᾠκοδόμησε. πᾶσαν δὲ εἰδωλολατρίαν περιεῖλεν.
μθ' Σταυροῦ σημεῖον ἐν Παλατίῳ, καὶ Δανιὴλ ἐν κρήναις.
ν' Οτι καὶ ἐν Νικομηδείᾳ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν ᾠκοδόμησεν ἐκκλησίας.
να' Οτι καὶ ἐν τῇ Μαυρῇ προσέταξεν ἐκκλησίαν γενέσθαι.
νβ' Κωνσταντίνου πρὸς Εὐσέβιον περὶ τῆς Μαυρῆς.
νγ' Οτι ὁ Σωτὴρ ὤφθη αὐτόθι τῷ Ἀβραὰμ.
νδ' Εἰδωλείων καὶ ξοάνων πανταχοῦ κατάλυσις.
νε' Περὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ οἰκοδομηθείσης ἐκκλησίας.
νς' Τοῦ ἐν Ἀφάκοις τῆς Φοινίκης εἰδωλείου καὶ τῆς ἀκολασίας περιαίρεσις.
νζ' Ασκληπιοῦ τοῦ ἐν Αἰγαῖς κατάλυσις.
νη' Πῶς οἱ ἕλληνες καταγνόντες τῶν εἰδώλων, ἐπέστρεφον εἰς θεογνωσίαν.
νθ' Οπως ἐν Ἡλίου πόλει τὴν ἀφροδίτην καθελὼν, ᾠκοδόμησε πρῶτος.
ξ' Περὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ δι' εὐστάθιον ταραχῆς.
ξα' Κωνσταντίνου πρὸς Ἀντιοχέας, μὴ ἀποσπᾶν Εὐσέβιον Καισαρείας, ἀλλ' ἕτερον ζητῆσαι.
ξβ' Κωνσταντίνου πρὸς Εὐσέβιον, ἐπαινοῦντος τὴν παραίτησιν Ἀντιοχείας.
ξγ' Κωνσταντίνου πρὸς τὴν σύνοδον, μὴ ἀποσπᾶσθαι Καισαρείας Εὐσέβιον.
ξδ' Οπως τὰς αἱρέσεις ἐκτεμεῖν ἐσπούδασεν.

ξε΄ Κωνσταντίνου διάταγμα πρὸς τοὺς αἱρετικούς.
ξς΄ Περὶ ἀφαιρέσεως τόπων συνάξεων τῶν αἱρετικῶν.
ξζ΄ Ὅπως βιβλίων ἀθεμίτων παρ᾽ αὐτοῖς εὑρεθέντων, πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὑπέστρεψαν.

CAPITVLA LIBRI TERTII.

I. Comparatio pietatis Constantini cum iniquitate persecutorum.
II. Rursus de pietate Constantini signum crucis liberè profitentis.
III. De imagine Constantini, cui crux quidem superposita erat, infrà autem dra-
IV. Rursus de controversiis in Ægypto excitatis ab Ario.
V. De dissensione ob festum Paschæ.
VI. Quomodo Synodum Nicææ fieri jussit.
VII. De universali Concilio, ad quod ex omnibus provinciis convenerunt Episco-
VIII. Quòd, sicut in Actis Apostolorum dicitur, ex variis gentibus convenerunt.
IX. De virtute & ætate ducentorum quinquaginta Episcoporum.
X. Synodus habita in palatio, quò ingressus Constantinus, cum Episcopis recu-
XI. Silentium Concilii, postquam Eusebius Episcopus pauca quædam dixisset.
XII. Constantini ad Synodum oratio de pace.
XIII. Quomodo Episcopos inter se certantes ad concordiam revocarit.
XIV. Concors Synodi sententia de fide & de Pascha.
XV. Quomodo Constantinus vicennalibus suis Episcopos convivio excepit.
XVI. Munera Episcopis donata, & literæ ad omnes scriptæ.
XVII. Epistola Constantini ad Ecclesias de Synodo Nicæna.
XVIII. De consensu in celebratione festi Paschalis, & contra Judæos.
XIX. Hortatio ut maximam partem orbis terrarum sequi velint.
XX. Hortatio ut omnes decretis Synodi assentiantur.
XXI. Episcopis discessuris consilium dat ut concordiam servent.
XXII. Quomodo alios quidem hortatus sit, ad alios autem scripserit: & de pecunia-
rum divisione.
XXIII. Quomodo ad Ægyptios scripserit, eósque ad pacem hortatus sit.
XXIV. Quomodo Episcopis & plebibus religiosas literas sæpius scripsit.
XXV. Quomodo Hierosolymis in sancto Dominicæ resurrectionis loco templum re-
strui præcepit.
XXVI. Quomodo impii sepulchrum Domini ruderibus & simulacris superpositis obo-
xerant.
XXVII. Quomodo Constantinus delubri materiam ac rudera longissimè projici man-
davit.
XXVIII. Manifestatio sanctissimi sepulchri.
XXIX. Quomodo de construenda Ecclesia ad Præsides & ad Macarium Episcopum
teras dedit.
XXX. Constantini ad Macarium epistola de ædificatione Martyrii Servatoris nostri.
XXXI. Quòd hanc ædem mœnium, columnarum, & marmorum venustate ceteras E-
clesias superare voluerit.
XXXII. Ut de pulchritudine conchæ & de artificibus ac de materia Macarius ad Præ-
des scribat.
XXXIII. Quomodo Ecclesia Servatoris exstructa fuerit, quam Prophetæ novam Hie-
salem appellaverant.
XXXIV. Descriptio ædificii sancti sepulchri.
XXXV. Descriptio atrii & porticuum.
XXXVI. Descriptio parietum tectique, & ornatus atque inaurationis ipsius basilicæ.
XXXVII. Descriptio geminarum utrinque porticuum, & trium portarum Orientalium.
XXXVIII. Descriptio hemisphærii, & duodecim columnarum cum crateribus.
XXXIX. Descriptio atrii, exhedrarum & vestibulorum.
XL. De numero donariorum.
XLI. De ædificatione Ecclesiæ apud Bethleem, & in monte olivarum.

XLII. Quo

XLII. Quomodo Helena Augusta Constantini mater, Bethleem orandi causâ profecta, has Ecclesias ædificavit.
XLIII. Rursus de Ecclesia Bethleemitica.
XLIV. De magnitudine animi & beneficentiâ Helenæ.
XLV. Quomodo Helena in Ecclesiis religiosè versata sit.
XLVI. Quomodo octogenaria testamento facto è vita decessit.
XLVII. Quomodo Constantinus matrem deposuit: & qualiter illam coluit dum viveret.
XLVIII. Quomodo Constantinopoli martyria construxit, omnémque idolorum cultum abolevit.
XLIX. Signum crucis in palatio, & imago Danielis in fontibus.
L. De Ecclesiis quas Nicomediæ & alibi exstruxit.
LI. Quòd in Mambre Ecclesiam ædificavit.
LII. Constantini Epistola ad Eusebium de Mambre.
LIII. Quòd Servator noster ibidem visus est Abrahæ.
LIV. Fana & simulacra ubique diruta.
LV. De Basilica exstructa apud Antiochiam.
LVI. Eversio fani apud Aphaca in Phœnice, & impudicitiæ abolitio.
LVII. Destructio templi Æsculapii Ægis.
LVIII. Quomodo Gentiles damnatis simulacris Deum agnoverunt.
LIX. Quomodo apud Heliopolim destructo Veneris fano, primus Ecclesiam construxit.
LX. De tumultu Antiochiæ propter Eustathium excitato.
LXI. Constantini epistola ad Antiochenos, ne Eusebium Cæsareâ abstraherent, sed ut alium quærerent.
LXII. Imperatoris ad nos epistola post repudiatum Antiochiæ Episcopatum.
LXIII. Constantini epistola ad Synodum, ne Eusebius Cæsareâ abstrahatur.
LXIV. Quomodo hæreses exscindere studuerit.
LXV. Constantini Constitutio adversus hæreticos.
LXVI. De tollendis conventiculis hæreticorum.
LXVII. Quomodo nefariis libris apud hæreticos repertis, plurimi eorum ad Catholicam redierint Ecclesiam.